

Valtuustoaloite kirjaston palveluiden turvaaminen

Kunnanhallitus 12.08.2024 § 136
190/12.03.02/2024

Valmistelija kansliapäällikkö jouni.nieminen@karkola.fi, puh. 044-770 2206

Valtuutettu Matti Sallila luki alla olevan SDP valtuustoryhmän ja valtuutettu Sirpa Kinnarin (Vas) allekirjoittaman valtuustoaloitteen 17.6.2024 valtuuston kokouksessa koskien kirjastopalveluiden turvaamista kunnassa.

Valtuustoaloite

Kärkölen kirjastopalvelut ovat olleet monien muutosten kohteena viime aikoina. Tämä jo sinällään rasittaa kirjastopalveluiden henkilökuntaa, kun kulkureitistä lähtien on tarvittu muutostyötä mahdollistamaan matalan kynnyksen yleissivistävien palveluiden käyttöä mahdollisimman aktiivisesti.

Kirjastopalveluilla on kiistaton vaikutus lasten ja nuorten koulutumenestykseen, kun lukutaito kehittyy vain lukemalla. Vaikutusta on myös aikuisten ja vanhusten sosiaaliseen elämään, kun toimivat kirjastopalvelut voivat olla ainoa mahdollisuus vuorovaikutukseen toisen kuntalaisen kanssa.

Kirjastopalveluiden henkilöstöresurssit on säilytettävä vähintään nykyisellä tasolla työturvallisuuden sekä palveluiden varmuuden näkökulmasta. Jos resurssit vähentyisivät yhden vakituisen työntekijän tasolle, on suuri riski poissaolojen kohtuuttomasta vaikutuksesta palveluiden luotettavuuteen, joka omalta osaltaan nostaisi kynnystä poissaololle, terveydentilan niin vaatiessa. Tutkimusten mukaan suurin yksittäinen työturvallisuutta heikentävä tekijä kirjastopalveluissa on kiire. Resursseja vähentäessä työturvallisuus siis heikentyisi kiireen lisääntyessä jopa kohtuuttomaksi.

Lisääntyneet itsepalvelutoiminnot eivät vähennä tarvittavaa henkilöstöresurssia siinä määrin, että sen voisi puolittaa nykyisestä. Siinä olennaista on riittävien resurssien turvaaminen pysyvästi.

Valtuutetut Matti Sallila, Anne Tuomaila-Lähteenmäki, Martti Aslamaa ja Sirpa Kinnari vaativat laadukkaiden kirjastopalveluiden vakiinnuttamista osaksi Kärkölen kunnan palveluita niin pian kuin mahdollista kuitenkin viimeistään vuoden 2025 aikana.

Selvitys

Laki yleisistä kirjastoista (1492/2016) koskee kuntien ylläpitämiä yleisiä kirjastoja ja kunnan tehtäväksi on säädetty kirjaston toiminnan järjestäminen.

Lain 6 §:n mukaan kirjaston tulee tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin; ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; edistää lukemista ja kirjallisuutta; tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon; tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan; sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Yleisellä kirjastolla tulee olla käytössään tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö. Ajantasaisella välineistöllä tarkoitetaan henkilöstölle ja käyttäjille tarkoitettuja laitteita, ohjelmistoja ja verkkoyhteyksiä.

Yleisen kirjaston tulee olla kuntalaisten käytettävissä ja sen tehtävänä on tarjota aineistot, tilat ja palvelut jokaisen kuntalaisen käyttöön. Kirjasto on lähipalvelu, jolla tulee olla riittävät aukioloajat. Yleisellä kirjastolla tulee olla riittävä määrä kirjasto- ja informaatioalan koulutuksen saanutta ja muuta henkilöstöä.

Perustelut

Kunnanhallitus on kokouksessaan 27.5.2024 (§ 110) päättänyt aiemmasta saman ryhmän tekemästä saman sisältöisestä aloitteesta seuraavaa:

Kunnanvaltuusto on päättänyt syksyllä 2023 kirjastopalveluiden nykyisen resurssin (1.6.2024 alkaen 1 kokoaikainenkirjastovirkailija + ostopalveluna Hollolan kunnasta hankittu esimiesresurssi) eikä kesken kuluvan vuoden ole osoittaa määrärahoja resurssin lisäämiseen.

Lisäksi kunnanhallitus toteaa, että se on antanut vuonna 2023 sivistystoimelle toimeksiannon esittää kustannussäästöjä toimialan sisältä osana koko kunnan talouden vakauttamisohjelmaa, ja tässä yhteydessä sivistys- ja hyvinvointilautakunta on käynyt kirjastopalveluiden osalta kattavan keskustelun resurssoinnista.

Kunnanhallitus päätti kokouksessaan 27.11.2023 (§ 221) käynnistää talouden vakauttamisohjelman valmistelun vuoden 2024 alussa ja asetti tavoitteeksi vuosikatteen parantamisen 500 000 euroa vuositasolla.

Tavoitteen saavuttamiseksi talouden vakauttamista tavoitellaan tulojen lisäämisellä, toimintaa tehostamalla ja kustannuksia karsimalla. Hallituksen linjaukseen mukaan vakauttamisohjelmassa pyritään välttämään palvelujen heikentäminen ja henkilöstömitoituksen supistukset.

Vuoden 2025 talousarviovalmistelu käynnistettiin vuoden 2024 tilinpäätös-tietojen sekä vuoden 2025 verotuloennusteiden ja valtionosuuslaskelmien valmistumisen jälkeen. Tiedossa olevien lukujen ja saatujen ennusteiden pohjalta laadittu vuoden 2025 talousarvioraami on noin 960 000 euroa alijäämäinen. Ennuste alijäämästä on niin merkittävä, että vakauttamis-toimenpiteiden tulee koskettaa kaikkia toimialoja ja toimintayksiköitä.

Kirjastopalveluiden osalta on haasteellista tavoitella merkittävää tulojen lisäämistä, joten toiminnan tehostaminen ja kustannusten karsiminen ovat realistiset keinot toteuttaa asetettuja tavoitteita.

Esittelijä	pormestari Markku Koskinen
Päätösehdotus	Kunnanhallitus saattaa aloitteen ja kunnanhallituksen käsittelyn sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle tiedoksi ja toteaa aloitteen tulleen käsitellyksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Jakelu

sivistysjohtaja
sivistys- ja hyvinvointilautakunnan puheenjohtaja
aloitteentekijä